

The Relationship between Administrators' Competencies and School Effectiveness under Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen

Paramet Kongin^{1*} and Yutthasat Kongpet¹

¹ Faculty of Education, Northeastern University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Plamooa@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this study were to (1) study competency of school administrators, (2) study effectiveness of schools, and (3) study the relationship between competency of administrators and effectiveness of schools under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office. The population used in this research includes administrators and teachers in schools under the Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office, academic year 2023, totaling 3347 people. The sample group used in this research includes administrators and teachers in schools under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office, academic year 2023, with the total number of 358 people. The sample size was determined from Taro Yamane formula at the level of sampling error at .05 using stratified sampling methods with school management. The research instrument was a questionnaire about administrators' competencies and school effectiveness with reliability of the entire questionnaire at 0.97. The statistics used in data analysis comprised mean, percentage, standard deviation and Pearson's correlation coefficient. The research results were found that competency of school administrators under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office, in overall, was rated at a high level of practice. Effectiveness of schools under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office, in overall, was rated at a high level. The relationship between competency of administrators and effectiveness of schools under Khon Kaen Secondary Educational Service Area Office was positive and was at a high level ($r=.727^{**}$) with statistical significance at .01 level.

Keywords: The relationship, Competency of Administrators, Effectiveness of Schools

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ปรเมศ กงอินทร์^{1*} และ ยุทธศาสตร์ กงเพชร¹

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Plamooa@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา (2) ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประชากรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3347 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 รวมทั้งสิ้น 358 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความคาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง ($r = .722^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, สมรรถนะของผู้บริหาร, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยให้ประชาชนมีคุณธรรม สามารถดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต ปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ การจัดการศึกษามีคุณภาพ เกิดความเป็นธรรม และเสมอภาคกับทุกคน มีการกระจายอำนาจไปสู่ระดับปฏิบัติการในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา โดยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจและมองเห็นภาพรวมของการพัฒนาทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อเป็นการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ (พรวลี ตรีประภากร และคณะ, 2564) ในการบริหารและการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนจึงถือเป็นหัวใจของการศึกษา มิใช่ทำหน้าที่บริหารโรงเรียนเท่านั้น แต่จำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถจึงเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำควบคู่กันไป ผู้บริหารโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง ย่อมทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงด้วยดี สถานศึกษานับเป็นหน่วยขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแกนนำจัดการศึกษา เนื่องจากเป็นผู้ที่มีภาระรับผิดชอบในการบริหารจัดการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาในการส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน กระตุ้น และจัดการให้ครูนักเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้

บรรลุเป้าหมาย หรือเป็นการรับผิดชอบภาระงานและใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทที่ปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่น (เทียน ทองแก้ว, 2550) การบริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีผู้นำเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ชัดเจน มีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ รู้จักการประสานงานเพื่อสนองความต้องการของชุมชนให้เป็นไปตามความคาดหวัง และสอดคล้องกับทรัพยากรด้วยการใช้พลังอำนาจและอิทธิพลอย่างยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำพาสถาบันการศึกษาไปสู่การพัฒนาต่อไป (ธีระ รุญเจริญ, 2556) จะเห็นได้ว่าสมรรถนะผู้บริหารจึงเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การบริหารสถานศึกษาจะเป็นตัวช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งมีผลสะท้อนต่อผลงานและวิธีปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นอันมาก ผู้บริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เพื่อจะให้นั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) เพราะผลสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาที่เกิดจากผู้บริหารที่มีขีดความสามารถและมีสมรรถนะสูงย่อมประเมินได้จากคุณภาพของผู้เรียน เนื่องจากผู้บริหารที่มีสมรรถนะจะส่งผลให้ครูผู้สอนมีประสิทธิผลและส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามไปด้วย จึงเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิไล ตรีประภากร และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของสถานศึกษา ที่สามารถดำเนินงานด้านต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและยอมรับ ทั้งนี้เกิดจากสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหาร เพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลนั้น ควรเป็นสถานศึกษาที่มีผลสำเร็จของสถานศึกษาที่สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาและส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ (Hoy and Miskel, 2008) จึงกล่าวได้ว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา เป็นความสามารถของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติในทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิน โพธิ์ศรี, 2561)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้กำหนดนโยบายเพื่อให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค เท่าเทียมมีคุณภาพ มีความรู้คู่คุณธรรม และจริยธรรมนำไปสู่การเตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับการแข่งขันของประเทศ โดยมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 84 สถานศึกษา มีผู้บริหารจำนวน 184 คน ครูผู้สอนจำนวน 3163 คน และมีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 58,566 คน (สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น, 2566) ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดระบบนิเทศกำกับติดตามดูแลภารกิจหลักของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านการ

บริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ด้วยการยกระดับไว้ให้มีมาตรฐานโดยเฉพาะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติของสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำในหลาย ๆ สถานศึกษา และสภาวะการณ์ปัจจุบันจำนวนผู้เรียนในเขตบริการลดลงส่งผลให้มีโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้น ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่พร้อมจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ประกอบกับข้าราชการครูมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ และขาดครูเฉพาะทาง ครูบางส่วนยังไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตร และทักษะการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษ ที่ 21 อย่างเต็มที่ และโรงเรียนบางส่วนยังให้ความสำคัญของกระบวนการนิเทศภายในน้อย ไม่สามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามขั้นตอนอย่างครบถ้วน ต่อเนื่อง (รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเอง สพม.ขอนแก่น, 2565) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงถือเป็นหัวใจหลักในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนที่มีสมรรถนะสูง ย่อมทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงด้วยดี

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อทราบข้อมูลและนำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จสูงสุด รวมถึงการสร้างประสิทธิผลของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 184 คน และครูจำนวน 3163 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3347 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นปีการศึกษา 2566 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 20 คน และครูจำนวน 338 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความคาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 และด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นฐาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้กับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เฉพาะด้าน จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of item objective congruence) โดยค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา คือ 1.00 ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของครอนบาค โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

3. สมมติฐานการวิจัย

สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมีความสัมพันธ์กันทางบวก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

4.1 ทำหนังสือถึงผู้บริหารในสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำการค้นคว้าอิสระ

4.2 ผู้วิจัยประสานงานและส่งแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ Google Form ไปให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่ง QR Code ที่เป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 358 ชุด ทางไปรษณีย์ ไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยตอบแบบสอบถามโดยใช้ QR Code เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืน

4.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์แล้ว ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามในระบบออนไลน์ Google Form

4.4 นำข้อมูลจากแบบสอบถามไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และมีเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

5.1 วิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า สมรรถนะ, ประสิทธิผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า สมรรถนะ, ประสิทธิผล อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า สมรรถนะ, ประสิทธิผล อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า สมรรถนะ, ประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า สมรรถนะ, ประสิทธิผล อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสัมพันธ์ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553)

ค่าความสัมพันธ์ 0.70 - 1.00 ถือว่าค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

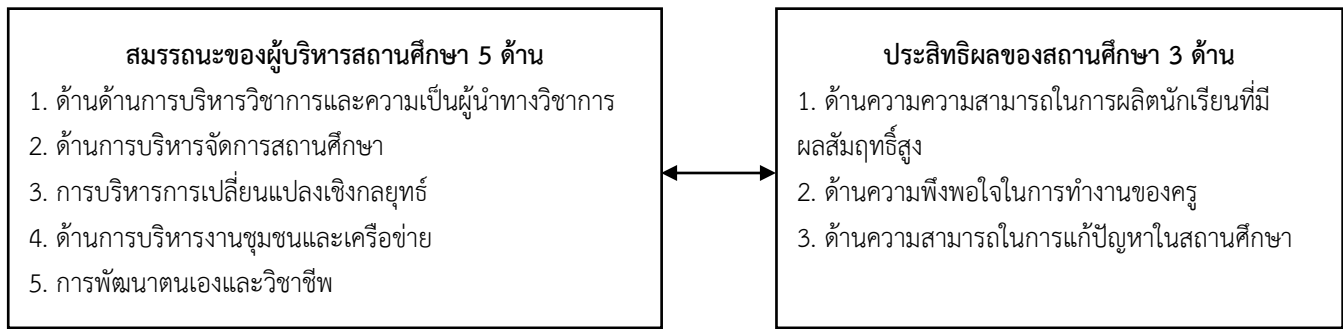
ค่าความสัมพันธ์ 0.30 - 0.69 ถือว่าค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าความสัมพันธ์ 0.01 - 0.29 ถือว่าค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ค่าความสัมพันธ์ 0.00 ถือว่าไม่มีความสัมพันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลของสถานศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน จากนั้นนำมาวิเคราะห์และปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ พิจารณาจำแนกตามรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนา การนำเสนอนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและสร้างนวัตกรรมได้ ผู้บริหารศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครูและให้รายงานผลการปฏิบัติงานทุกภาคเรียน ผู้บริหารปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ข้อมูลจากรายงานผลการเรียนของนักเรียนผู้บริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุม อบรม และสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้

1.2 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารบังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการผู้เรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้บริหารจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผู้บริหารบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ และบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมาย และผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ โดยเน้นภาษาต่างประเทศ

1.3 ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ภารกิจขององค์กร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสามารถปรับโครงสร้างของการทำงานขององค์กร ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ผู้บริหารสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการทำงานเมื่อสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป ผู้บริหารสามารถกำหนดแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กร และผู้บริหารสามารถนำหลักการบริหารมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

1.4 ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสนับสนุนการให้บริการแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มาติดต่อราชการทุกคนให้เท่าเทียมกัน ผู้บริหารสามารถเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ ผู้บริหารเน้นการตอบสนองต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ผู้บริหารมีทักษะการสื่อสารอย่างชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสม และผู้บริหารสามารถแสดงออกด้วยกิริยาท่าทางและน้ำเสียงที่เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานการณ์ต่าง ๆ

1.5 ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยการเข้าร่วมประชุมวิชาการ อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและ พัฒนางาน ผู้บริหารดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้และจัดการความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์กร และผู้บริหารมีการเรียนรู้การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อพัฒนางาน

2. ประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง พิจารณาจำแนกตามรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนมีทัศนคติทางบวก มองโลกในแง่ดี มีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาเรียนรู้ รองลงมาคือ การได้รับรางวัลด้านวิชาการของนักเรียนจากหน่วยงาน/สถาบันที่มีการจัดเพื่อทดสอบตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และผลการเรียนของนักเรียนโดยเฉลี่ยเป็นไปตามมาตรฐาน ทางวิชาการระดับที่สถานศึกษากำหนด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักเรียนมีพฤติกรรมเป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

2.2 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องเชิดชูเกียรติให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาอยากปฏิบัติงานจนเกษียณอายุราชการในสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทุ่มเทให้กับการทำงาน และครูและบุคลากรในสถานศึกษามีทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูและบุคลากรมีผลการ ขาด ลา มาสายเป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.3 ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3 ลำดับแรกคือ ผู้บริหารและครูปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ผู้บริหารและครูมีการวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และผู้บริหารและครูมีความสามารถรับกฎระเบียบข้อ บังคับต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยไม่ให้เกิดผลกระทบ มีความยืดหยุ่น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)					
ตัวแปร	ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง (y_1)	ความพึงพอใจในการทำงานของครู (y_2)	ความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา (y_3)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา (y_{tot})	ระดับความสัมพันธ์
การบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ (x_1)	.625**	.511**	.575**	.627**	ปานกลาง
การบริหารจัดการสถานศึกษา (x_2)	.596**	.523**	.662**	.626**	ปานกลาง
การบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ (x_3)	.646**	.681**	.706**	.736**	สูง
การบริหารงานชุมชนและเครือข่าย (x_4)	.666**	.534**	.628**	.658**	ปานกลาง
การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (x_5)	.612**	.550**	.670**	.658**	ปานกลาง
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา (x_{tot})	.702**	.641**	.701**	.727**	สูง

หมายเหตุ: **นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = .727$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดคือ สมรรถนะของผู้บริหารด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ กับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ สมรรถนะของผู้บริหารด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ กับประสิทธิผลของสถานศึกษาด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำหลักสูตรไปใช้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะและการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ผู้บริหารมีการ นิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล การจัดการเรียนรู้ของครู โดยส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน สร้าง และสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา และบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา สร้างการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมในสถานศึกษา มีการวางแผน วิเคราะห์อุปสรรคของการทำงาน เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พิชามญช์ ลาวชัย (2562) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ อัญชลีภรณ์ คำภีระ (2564) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะ

ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีสมรรถนะโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุกฤตา ประจง และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เกรียงไกร แสนสุข (2564) สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

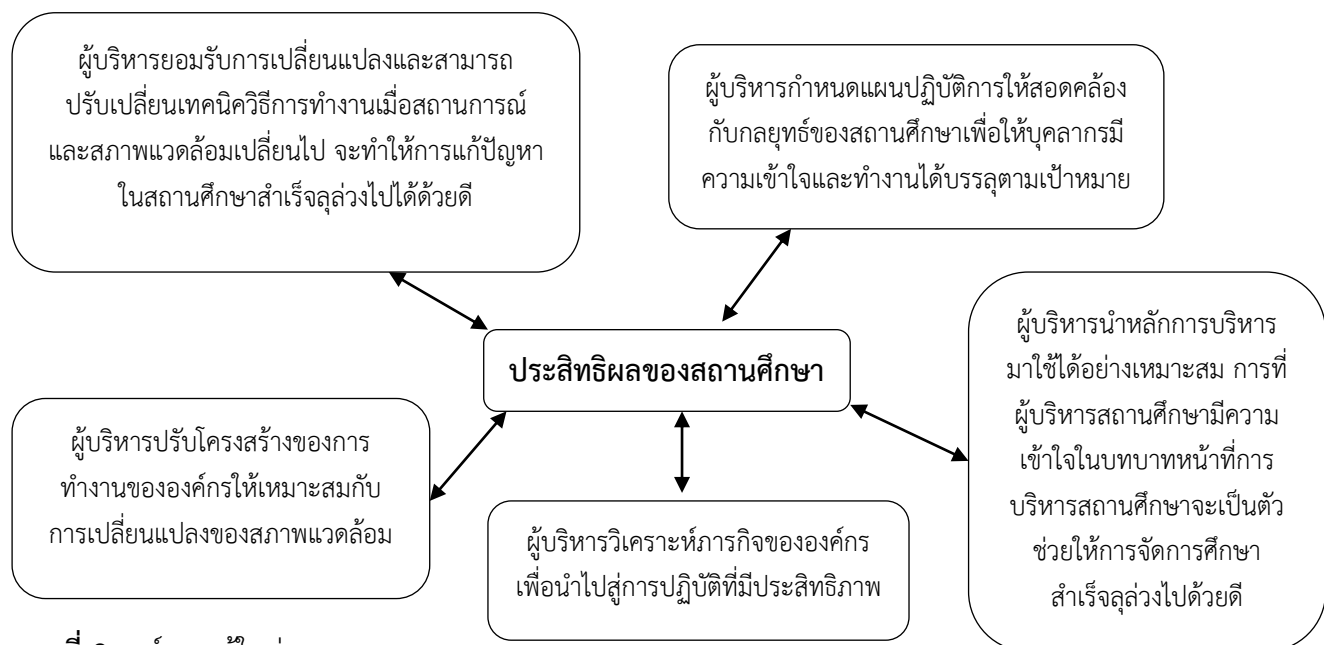
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับโรงเรียน มีบุคลากรที่มีศักยภาพในการแก้ปัญหา มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้รับมอบหมาย สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ มีการติดตามนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานสูง มาทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีแรงจูงใจในการทำงานจากผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงาน เพื่อให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป สามารถดำเนินงานในสถานศึกษา ทั้งการบริหาร การจัดการเรียนการสอน จนสามารถทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ในสถานศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2008) ที่ได้ให้แนวคิดว่าคุณสมบัติขององค์กรวัดได้จาก ความสามารถในการปรับตัวที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงความสามารถของฝ่ายบริหารที่จะรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรและภายในองค์กรเองด้วยเพื่อให้องค์กรสามารถทำหน้าที่และ ดำเนินการต่อไปอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับ เรือนเพชร เต็กลี และจรัส อติวิทยากรณ์ (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ เกรียงไกร แสนสุข (2564) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ปวีณา ศรีนาราง และคณะ (2561) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน และสอดคล้องกับ บรรลุ ชินน้ำพอง และ วัลลภา อารีรัตน์ (2556) ที่ได้ศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีประสิทธิผล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วิภาดา วงศ์ยะรา และ นุชนรา รัตนศิริประภา (2561) ได้ศึกษาการตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = .727$) และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการติดต่อสื่อสารจากหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนและสร้างเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ บริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้บริหารโรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งผลให้การดำเนินงานในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมาย นโยบายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ เรือนเพชร เต็กลี และจรัส อติวิทยากรณ์ (2561) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารที่สามารถบริหารงานและบุคลากรในสถานศึกษาของตนเองได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก มีการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่บุคลากร มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนและให้โอกาสพัฒนาด้านตนเองในรูปแบบต่าง ๆ มีการจูงใจให้บุคลากรพัฒนา

ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนการนิเทศ ติดตามงานอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับ ัญชูลีกรณ คำภีระ (2564) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง และมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับ สุกฤตา ประจง และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ เกรียงไกร แสนสุข (2564) ที่ได้ศึกษา สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง โดยด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับประสิทธิผลของสถานศึกษา คือ ผู้บริหารควรวิเคราะห์ภารกิจขององค์กร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ปรับโครงสร้างของการทำงานขององค์กรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม กำหนดแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กร ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการทำงานเมื่อสถานการณ์และสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไป และนำหลักการบริหารมาใช้ได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงขึ้น คือ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูและบุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงาน และมีการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น สรุปผลได้ดังนี้

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ตามลำดับ

ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู และด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ตามลำดับ

สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง ($r=.727$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์มีการปฏิบัติในระดับต่ำสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ควรมีการส่งเสริมผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ เท่ากับสมรรถนะด้านอื่น ๆ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลสูงสุด

1.2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงมีการปฏิบัติในระดับต่ำสุดดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ควรมีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1.3 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ควรมีการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาของแก่น และในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาของแก่น และในพื้นที่อื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาของแก่น และในพื้นที่อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สืบค้น 12 กันยายน 2566. จาก

<https://citly.me/VEMto>.

เกรียงไกร แสนสุข. (2564). สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่12). กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ.

เทือน ทองแก้ว. (2550). สมรรถนะ (Competency) : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- ธีระ รุญเจริญ. (2556). *ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ความเป็นจริงและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิน โพธิ์ศรี, สัมฤทธิ์ แก้วสมบัติ และ กุศล ศรีสารคาม. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 7(2), 88-98.
- บรรลุ ชินน้ำพอง และ วลลภา อาริรัตน์. (2556) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1), 97-103.
- ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปวีณา ศรีนาราง, นภาเดช บุญเชิดชู และ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2561). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 9(2), 117 -136.
- พรวลี ตรีประภากร, วาโร เฟ่งสวัสดิ์ และ เอกลักษณ์ เพียสา. (2564). สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 18(12), 126-136.
- พิชามญช์ ลาวชัย. (2562). *สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- เรือนเพชร เต็กสี และ จรัส อติวิทยากรณ์. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. ใน *งานวิชาการรับใช้สังคมและการบริหารการศึกษา: การประชุมวิชาการระดับชาติ “วลัยลักษณ์วิจัย” ครั้งที่ 10* (น. ss64). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- วิภาดา วงศ์ยะรา และ นุชนรา รัตนศิริประภา. (2562). การตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 674-684.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2565). *รายงานสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2565*. สืบค้น 17 สิงหาคม 2566. จาก <https://anyflip.com/puahc/dnqj/basic>.
- _____. (2566). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2566*. สืบค้น 17 สิงหาคม 2566. จาก <http://www.kksec.go.th/2566/index13-mis.php>.
- สุกฤตา ประจง, สุรัตน์ ดวงชาท และ ชรินดา พิมพ์บุตร. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(41), 31-41.
- อัญชลีภรณ์ คำภีระ. (2564). *สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1*. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- Best, J.W. (1981). *Research in Education*. (4rd Edition). New Jersey: Prentice – Hall.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2008). *Educational administration: Theory, research, and practice*. (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an Introductory Analysis*. (3rd Edition). New York: Harper and Row.